

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica xxv. post Trinitatis

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

tur: anime vero sue detrimētū patiat: aut quā dabit homo cōmurationem pro anima sua:

Dñica xxv. post Trinitatē.
Sermo prin. s.

Facite hominibus discumbere Jo. vj. Ecce dies veniunt dicit dñs: et suscitabo dauid germen iustū z regnabit rex z sapiens erit z faciet iudiciū iusticiā in terra. Hiere. xxiij. Magna dñi libertas in v̄bis thematis ostendit. Ipse est qui facit oēs discumbere qui cibū et aīe z corpori p̄stat: cul⁹ aduētus in mūdū valde mirabilis fuit: z iō multipliciter p̄conizatus: quēadmodū ex v̄bis. Hiere. mie supradictis patet. Vbi sunt tria consideranda. **P**rimū est veniendū promptitudo. Cū dicit. Ecce dies veniunt. Respectu quidē primi aduētus iam impleta est p̄optitudo huiusmodi: respectu scđi. scz aduētus in mentē: patz per illud Apoc. al. ij. Ecce ego sto ad ostiū z pulso: respectu tertij: patet per illud. Sopho. j. Juxta est dies dñi. **S**cđm est veniendū certitudo cū dicit. Dicit dñs. Hec certitudo manifestā ē respectu p̄mi aduēt⁹. Jo. xvj. Uel in mūdū. respectu scđi. p̄ illud Joā. xiiij. Si q̄s diligit me. zc. sequit. Et ad eū veniem⁹. zc. respectu tertij patet per illud Matth. xxvj. Cū venit fili⁹ hominis in maiestate sua. zc. **T**ertij est finis intenti celsitudo. cū dicit. Suscitabo dauid germen iustū. zc. Uiuificatio seu suscitatio facta p̄ primū aduētū: patz per illud Rhom. v. c. Deus regnauit p̄ xpū: z multi in vita regnabūt p̄ vnū. **I**ta aut q̄ sit p̄ scđm aduētū notat. Rhom. vj. Existimate vos mortuos quidē esse peccato uiuentes autē deo. Illa v̄o q̄ fieri p̄ vltimū notat. Phil. ij. Saluatore expectamus dñm n̄m iesum ch̄m q̄ reformabit corz pus hūilitatis n̄e z figuratū corpori claritatis sue. In q̄libet autē aduētū regnat vt rex sapiēs facies iudiciū z iusticiam.

Facite. zc. **S**alutatio. **P**rim⁹ ar. An de⁹ det oibus refectionem grē: **S**cđm. nō. multi em̄ carēt grā

Q, sic. nō est p̄sonaz arceptor de⁹ q̄ si alij q̄bus dat grām oib⁹ dat. **R**ūdet Anselmus dicens. Hō nō habet grām: nō q̄ de⁹ nō dat eam: sed q̄ eam nō recipit hō. i. nō se disponit ad recipiendū. Sol q̄ntū ē de se oibus se cōicat sic lux grē. **E**t Aug. lib. de penitētia. Semp p̄sto est grā si nō fuerit repulsa: deus qđ suū est semper insp̄rat. **E**t est q̄ recipiat: hoc p̄ r̄sione. **P**ro fūdamēto. Nullatenus est diffidendum de dei benignitate. **V**lcian⁹. **C**ausa iubet meliōz superos sperare scđos. **E**t Sen. ad luci. Nō sūt dñ fastidiosi nō inuidi: admittūt z accēdētib⁹ manū porrigūt. **E**xpone auctozitates illas catholice. **Q**uerit q̄ An rāta sit dei benignitas: vt oib⁹ p̄ferat refectionē grē: **V**er̄sione v̄s. **E**t q̄ concludet p̄ null⁹ habet q̄rimoniē cām. **N**am ch̄s oēs ad refectionē vocat. **M**att. xij. **V**enit ad me oēs q̄ laboratis z onerati estis z ego reficiā vos. **N**otate v̄ba. **A**udite miseri peccōres: lubici: p̄uari: superbi: piuri. zc. q̄ graui onere peccōz aggrauati estis q̄ p̄ dānatōe v̄ra tam satue laboratis. **C**ur sic p̄uamini refectionē dine grē. **C**ur nō auditis tam dulces p̄ssimi iesu inuitationē. **M**iseri peccā d̄spōnite: penitemini z dabit vobis diuina refectionē.

Figura. **E**xodi. xvj. **F**ilijs israel datur est manna post exitum de egypto z transitū maris rubri: hō ante. **S**ic refectionē gratie dat post exitū a peccato q̄ per egyptū signat. **E**gyptus enim tenebra interpretat: et post amaritudinē p̄niet nō an. **S**z q̄cūq̄ voluerit penitere z ad dñm p̄uerti certus sit qm̄ ei dñs dabit refectionē grē. **I**deo dicit dñs Sach. j. **C**ōuertimini ad me z ego p̄uertar ad vos: scz dando vobis grām.

Scđs ar. **J**uxta textū euangelicū nō stantē sunt due p̄siderationes **P**rima est consideratio reparatiue refectionis. **S**cđa est consideratio declaratiue conditionis. **I**n h̄ s̄mōe dicēdū de p̄ma de q̄ videt dñs ca. iij. xl. sermone post meridiem.

Pro tertio articulo sume etiam qđ tibi ponitur pro secūdo articulo. **A**lter: si vis poteris facere diuisionē notādo iuxta euāgelij tres affectiōes dispositas.

Dñica. xxv. post Trini.

ad refectionē spiritalē habendam.

Prima est affectio mentis, eleuatiua q̄ intelligit p̄ hoc q̄ multitudo illa, ascende rat in montem.

Secunda est affectio diuini sermonis, desideratiua p̄ h̄ q̄ multitudo illa deuote verba ch̄i audierat.

Tertia est affectio carnis maceratiua: qz sedebat sup̄ fenū. Vide etiā dñica. iij. xl.

Dñica. xxv. post trinita. Ser. ij.

Hicite ho.

Hoc est nōmē qd̄ voca hūit eū dñs iustus nōster.

Hiere. xxiij. Ille dñs q̄ d̄t. Facite hoies discubere. In illis aut̄ s̄bis triplex ē no/ tanda cōteplatio.

Prima est iusticie et p̄tatis. Jō dicit: iust̄: scz in plenitudine p̄missōy. Ps̄. Iustus dñs z iusticias di/ lexit.

Secunda est excellentie z maiestatis cū dicit: dñs. Apoc. xix. Dñs dñantū.

Tertia ē beniuolētie z suauitatis: cum dicit: n̄r. nōb̄ datus ad saluādū nos Jō subdit in epistola. In dieb̄ illis saluabit iuda. i. cōfitens eū esse verū deū: z isrl̄ ba/ bitabit p̄sidenter. i. vides p̄ fidē deū hūa/ nitate vestitū.

Salutatio.

Prim̄ par. An solus de⁹ p̄ferat refel/ ctionē gr̄e: nō. Sacramenta em̄ noue legis dicūt p̄ferre gr̄am. Contra. Ps̄. Gr̄am z gloriā dabit dñs.

Rūdet Th. p̄ma. sc̄de. q. cxij. q̄ nulla res agere p̄t vlt/ tra suā speciē: qz sp̄ oportet q̄ causa sit po/ rior effectu. Donū aut̄ gr̄e excedit omnez facultatē nature create cū nihil sit aliud q̄ qdā p̄cipatio diuine nature q̄ oēm aliaz naturā excedit Jō impossibile est q̄ aliqd̄ aliud a deo causet gratiam: sicut impos/ sibile est q̄ aliqd̄ igniat nisi solus ignis

Hec Tho. p̄mo fudamēto. Hec ē etiā moralis philosophi sententia q̄ moralis bonitas hois nō p̄t esse nisi a deo. Sen̄. ad lucillū. Bon⁹ vir sine deo nemo ē: nec est aliqua bonitas in opere humano que non sit grata deo. Quidius libro fastoy. Dñj pia facta vident: scz approbatiue. Sz querit̄ de collatione gratie. An sit a solo

deo. Dic responsionē vt supra. Et qua cō clude q̄ sit desideranda gr̄a dei p̄ quā sit h̄q̄mō deiformis. ij. Pet. j. Magna et p̄cio/ sa vob̄ p̄missa ponauit vt p̄ hec efficiam̄ di diuine p̄sortēs nature fugiētes ei? que in mūdo est p̄cupiscētie corruptionē. Sz heu q̄ multi corrupti sunt p̄ inordinatāz p̄cupiscētiāz tā oculoꝝ q̄ carnis: avari: lubrici et fautores eoy zc. qui p̄p̄tērea nō f̄cipiūt: imo respūit̄ oblatā sibi a dō gr̄az

Figura Mart̄. xxiij. de iudeis indura tis quibz dñs vicebat: Ecce ego mitto ad vos p̄phetas et sapiētes z scribas: et ex illis occidētis z crucifigētis zc. Interne in/ spiratiōes aut̄ exteriores exhortatiōes a deo nullē dicunt p̄phete q̄ntum ad futuro rum p̄nuntiationē: sapiētes q̄ntum ad di uinoꝝ declarationē: et scribe q̄ntum ad p̄/ teritoꝝ rememorationē: puta peccatoꝝ et diuinoꝝ beneficiōy. Sed mlti occidūt eoy aliquādo p̄ cordis duriciā q̄si lapidā do: aliquādo p̄ auariciā quasi crucifigēdo

Sicut em̄ qui cruci est affix⁹ nō potest se mouere: sic in corde avari salutare moni tiones sunt quasi crucifixe: quia nullū ha bent p̄goꝝ. Alij aut̄ summergūt eas in aquis deliciaꝝ. Et generalit̄ omnes im/ penitētes flagellant eas repellēdo. Vult̄ ti videntur esse de numero illorū in quoz p̄sona dicit̄ Job. xxi. Recede a nobis scie tiam viarum tuarū nolumus. Non tales sitis chafissimi: sed sicut dicitur. j. Pet. j. Succincti lumbos mentis vestre sobrii et perfecti sperate in eam que vobis offer tur gratiam quā filij obediētie non con figurati prioribz ignorantie vestre deside r̄is.

Secundus articulus. In p̄cedenti zc. In h̄be dicendū de secunda que est consideratio declaratiue p̄ditionis. Vbi sunt considerāde septem conditiones de/ clarantes excellentiam miraculi quibus etiam apparet et declaratur spiritual̄ ani me relectio.

Prima est popularis multitudo.

Secunda est temporalis longitudo.

Tertia est localis solitudo.

Quarta est distributionis largitudo

Quinta est saturitatis plenitudo

Sexta est sup̄fluitatis amplitudo.

Septima est illuminationis certitudo.

Prima est rē. Erāt em̄ q̄nḡ millia viroz abiq̄ paruulis z mulieribz. vt h̄i Dath. xiiij. Nā h̄i moze hebreoz n̄ p̄put̄ in̄. Un̄ patz miraculi euidētia q̄ ex q̄nḡ panibz z duobz piscibz tāta est refectio multitudo. Spūaliter p̄ hoc signat̄ fraterne charitatis affectio q̄ ad oēs se extēdere debz. Cū q̄ aliq̄s sit penitēs: ad bonū sic afficitur q̄ vellet oēs alios p̄cipies esse sue penitētie et cū eo spūaliter refici. Signū est vere penitētie z vere refectiois spūalis. j. Eoz. xiiij. Charitas nō q̄rit q̄ sua surt. i. tm̄ sed etiā desiderat bona alioz. **S**ecūda est t̄palis longitudo. quia vicz iōgo t̄pe seiuauerat et t̄m ex tam paucis panibz sunt refecti. In q̄ inuuit affectio p̄seueratiue volutat. si ne q̄ non p̄t mens penitētis vere refici. Heb. xij. In disciplina p̄seuerate. **T**ertia est localis solitudo. Erāt em̄ loc⁹ a ciuitatibz elōgatus. Iō nō potest dici q̄ alij q̄ iussent subito ad p̄uidendū. Et p̄ hoc signat̄ affectus interne recollectiois a curis exterioribz z mūdānis. Greg. tāto q̄s c̄t̄ citur deo primus: q̄nto ab amore mūdāni magis fuerit alien⁹. **Q**uarta est distributionis largitudo: q̄ p̄ manus discipuloz distribuit discubentibz de q̄nḡ panibus et duobz piscibz q̄ntum volebat. p̄ q̄d intelligit̄ affectio fraterne subuēctiois in es largitione rēporaliū q̄ntū fieri p̄t z q̄ntū necessitas p̄ximi exigit: q̄d est signū refectiois spūalis. Nā sicut dicit. j. Joan. iij. Qui habuerit substantiā huius mūdi et vidit̄ fratrē suū necessitatē habere: z clauerit viscera sua ab eo: q̄nto charitas di manet in eo: Filioli diligam⁹ nō s̄bo neq̄ lingua: sed ope et veritate. **Q**uinta est saturitatis plenitudo. q̄ dicit q̄ impleri se. In hoc euidenter patz miraculi excellētiam. Et p̄ hoc signat̄ affectio interne satisfactionis: quia vicz vere penitēs p̄dictis p̄siderationibz sic interi⁹ satisfiat vt nihil aliud velit cogitare. Ps. Fugerūt mihi lachrye me mee panes die ac nocte dū dicit̄ mihi q̄ntidie vbi est de⁹ tuus. Hec recordat⁹ sū et effudi in me aiām qm̄ transibo in locū tabernaculi admirabilis vsq̄ ad domū dei. In voce exultationis et p̄fessionis son⁹ epulantis. **S**exta est supfluitatis amplitudo: quia plus fuit supflūū de pa-

nibus et piscibz q̄ esset p̄ncipio. Unde euident̄ apparet aplissima multiplicatio: q̄ celegerūt q̄ supauerūt fragmētaz impleuerūt cophinos duodeci. Hoc fm̄ Eyrillū factū vt h̄i c̄ēt manifesta certificatio q̄ op⁹ charitatis in p̄ximos vberē vendicat retributiōza dō. Et h̄i Theo. vt ad discerem⁹ q̄ntū hospitalitas valz z q̄ntū auget̄ n̄ra cū indigentibz subuenerim⁹. Et p̄ h̄ deligt̄ affectio apltois exercitatiois i opib⁹ bonis: cū vicz d̄s p̄ p̄dictas p̄sideratiōes refectias pl⁹ affectiois h̄z ad ipas replicandas. i. z ad eadē opa q̄ habuerat a p̄ncipio Eccl. xxiiij. Qui edūt me adhuc esuriēt: z q̄ bibūt me adhuc sitiēt. **S**eptima est illuminatiōis certitudo q̄ illuminati sūt a d̄o cognouent. Ip̄m eē p̄berā in lege p̄missuz. Un̄ d̄f in euāgelio. Illi q̄ hoies cū vidissent q̄d fecerat signū dicebat: q̄ h̄ ē v̄e p̄pheta q̄ vētur⁹ ē in mūdū. s. ad ip̄m saluādū. Sic autē nō venerāt alij p̄bere s̄ ad aduentū istī⁹ denūciandū. Et per h̄ intelligit̄ affectio illuminatiue cognitiois cū videt̄ q̄s p̄ p̄dictas p̄sideratiōes p̄ panes z pisces signatas sentit se affectuz ad p̄sideratiōes dinoz z spūaliū: z maxie pietat⁹ d̄ine oñse i aduentū ch̄i j. Eccl. ij. Nos nō spūm̄ mōi accepim⁹ s̄ spūm̄ q̄ ex dō ē vt sciam⁹ q̄ a dō donata sūt nob. Et sup oia vr̄ile nob ē mysteriū crucis iugit̄ me i t̄rari. **E**rm. scribit̄ i lib. q̄ titulat̄: speculū hūane saluatōis: q̄ q̄dā duoz⁹ z religioz⁹ vir p̄tinuis p̄cibz orabat̄ deū vt sibi reuelaret̄ q̄le fuitiū sibi eēt magis acceptū. Quia Nā igr̄ vice vidit̄ d̄m̄ iesuz ad se venientē q̄ magnā crucē in dorso ferebat. Qui dicit̄ ei. Non poteris mihi obsequiū grati⁹ prestare: q̄ vt me iuis crucem meā portare. Et cum ille quereret quomō crucem secum batularet: respondit d̄s. In corde portabis crucē per crebrā recordationem z cōpassionē. In ore: p̄ deuorā gratiaruz actionē. In auribus: per penarum mearū quidam auditionem. In dorso: per carnis macerationem. **Q**uod ille audiens sic per totam vitam adimplere satagebat. Et certe hec debet esse continua christiani occupatio. Bernardus. Quotidiana christiani lectio debet esse assidua passio nis ch̄i recordatio.

Dñica. XXV. post Trinitatis

Tertius articulus. Audistis. &c. Ca-
uete ne dicit magis habeatis signa
cōtraria: & sic potius habeatis testimo-
nium de numero malorum Christianorum
q̄ econuerso. Vide & applica quod ponit
dñica in passioe sermone post meridiē: v̄
aliud v̄ videbis.

Sogior' 1550 Paderborna

Superna cōtemplatione re-
fertissimi & admodū vtilis sermones reue-
rendi patris fratris Nicolai denijse: fratrum
minorū & observantia vulgarit̄ nūcupatorū
in cōuētū Rothomagēsis ciuitatis gardia-
ni meritissimi Expensis circumspecti viri
dñi Joānis Bynman de ozingau archi-
bliopole i officina Industrii Thērici Bran-
in opido imperiali Hāgenau Ciuis: imp̄l
i: āno gr̄e. M. D. X. ip̄o die sc̄tē Borothee
virginis atq; martyris: finiūt feliciter.